

ระดับการคัดสรร

อำเภอ

1. ชื่อประเพณี

ชื่อหลัก : ประเพณีบุญกระฐูปออกพรรษา

ชื่ออื่นๆเช่น ชื่อภาษาถิ่น (ถ้ามี) :

2. แหล่ง

ชุมชน อำเภอหนองบัวแดง ตำบลหนองบัวแดง

3. ประเพณีเกี่ยวกับ

ศาสนา : : : : :

4. ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ) /อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น) /ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)

"ประเพณีบุญกระฐูปออกพรรษา" ในวันออกพรรษา ชาวพุทธจะถวายเป็นพุทธบูชาด้วยการสักการะองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ หลังจากโปรดพุทธมารดา ชาวพุทธทั้งหลายต่างเฉลิมฉลอง และในกาลนี้ ชาวพุทธในภาคอีสาน โดยเฉพาะชาวอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ได้จัดทำต้นกระฐูปโดยการนำรูปปั้นด้วยกระดาษสีให้เป็นลวดลายต่างๆ แล้วประกอบเป็นต้น ร่วมสมโภชและนำไปจุดยังวัดต่างๆ ในการจัดทำกระฐูปครั้งแรกเริ่มจัดทำที่บ้านราษฎร์ดำเนินโดยทำต้นกระฐูปและจัดให้มีมหรสพสมโภชก่อนวันออกพรรษาดังตั้ง ปี พ.ศ. 2532 และเมื่อปี พ.ศ. 2545 อำเภอหนองบัวแดงได้เล็งเห็นถึงคุณค่าของประเพณีแห่งกระฐูปจึงได้จัดให้ชุมชนและวัดต่างๆ ที่เคยมีการทำต้นกระฐูป และที่ยังไม่เคยทำต้นกระฐูปให้ร่วมกันประดิษฐ์ต้นกระฐูป เพื่อเป็นการสืบสานประเพณี และเป็นหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอหนองบัวแดง "ประเพณีแห่งกระฐูป" ที่ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ในประเพณีบุญออกพรรษาของทุกปี ชาวบ้านจะร่วมแรงร่วมใจกันสร้างกระฐูปโดยจะตีเกราะเคาะขอลอ ให้ชาวบ้านออกไปร่วมตัว ณ จุดนัดหมาย (อาจเป็นศาลากลางบ้านหรือบ้านผู้ใหญ่บ้าน) ไปพันกระฐูป ซึ่งกว่าจะเป็นรูปจุดไฟได้ต้องผ่านกระบวนการยาวนานพอสมควร เพราะมันไม่ใช่กระฐูปหรือรูปที่วางขายตามตลาด แต่มันเกิดมาจากการขี้เอามาจากกาบมะพร้าวจนร่วงออกมาเป็นผง แล้วพันด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์หุ้มอีกที่ด้วยกระดาษสีหรือกระดาษแก้วหลากสีสีก่อนที่จะนำไปมัดเข้ากับดาวก้านตาล(สานจากใบตาลหรือใบลาน) จากนั้นจึงนำไปมัดห้อยกับก้านรูปที่เป็นเสมือนคันเบ็ด ทำไว้มาก ๆ เสร็จแล้วจึงจะนำไปเสียบเข้าไปรูรอบปล้องไม้ไผ่ ทำเป็นชั้นขึ้นไปเหมือนฉัตรประดับตกแต่งงดงาม ก่อนที่จะนำออกไปจุดในวันเวียนเทียนออกพรรษา ความร่มเย็นอันยิ่งใหญ่ของ กระฐูปสัญลักษณ์แทนต้นหว่า ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำชมพูทวีป ถูกบันทึกไว้ในหนังสือฎีกาพระมาลัยสูตร ความว่าลักษณะของต้นรูปมีความยาวประมาณ 50 โยชน์ มีกิ่งใหญ่ 4 กิ่ง แผ่ออกไปใน 4 ทิศทาง กว้างเป็นปริมณฑลได้ 100 โยชน์ หมายถึง พระพุทธศาสนานี้ เป็นร่มเย็นแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย เปรียบเอา ต้นรูปนี้ จุดแล้วย่อมส่งกลิ่นหอมฟุ้งจรจรายไปยังทิศต่าง ๆ กลิ่นหอมนี้ ย่อมเป็นที่ชื่นใจแก่มนุษย์ทั้งปวงที่ได้สัมผัสกลิ่นย่อมเกิด

ปีติและความสุขความเบิกบาน คุณค่าทางจิตใจ ประดิษฐ์ขึ้นง่าย ๆ จากวัสดุภายในท้องถิ่น ประกอบด้วย ขุยมะพร้าว ใบอ้ม ใบเนียม โดยนำไปไม้ทั้ง 2 ชนิด มานึ่งแล้วนำไปตากแดดให้แห้ง จากนั้นนำมาบดอีกครั้งจะได้ฝุ่นไม้ที่มีกลิ่นหอมแล้วจึงนำไปผสมกับขุยมะพร้าวห่อด้วยกระดาษให้ได้รูปทรงยาวเหมือนรูป นำกระดาษสีมาประดับตกแต่งลวดลายให้สวยงาม ส่วนใหญ่นิยมเป็นลายไทยเช่นเดียวกับลายมัดหมี่ แล้วนำรูปที่มัดติดกับดาวซึ่งทำจากใบลานมามัดติดกับคันไม้ไผ่ลักษณะคล้ายคัตเบ็ด แล้วนำไปเสียบไว้กับแกนไม้ไผ่ที่เตรียมไว้ ความสูงประมาณ 3-5 เมตร รูปทรงคล้ายฉัตรก่อนจะนำไปแห่และจุดไฟบูชา พร้อมกันนี้ให้เอาลูกตุ้มมา ลักษณะคล้ายส้มแต่มีเปลือกแข็งมาผ่าเป็น 2 ซีก ใส่น้ำมันพืชลงไปแล้วควั่นด้วยเป็นรูปตีนกาเพื่อจุดไฟให้แสงสว่างได้ ตันกระธูปงานบุญจะเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้าด้วยการทำบุญตักบาตร นำขบวนแห่ตันกระธูปวนรอบตลาดในเขตเทศบาลตำบลหนองบัวแดง จากนั้นนำตันกระธูปไปตั้งสมโภชน์ที่วัดบ้านราษฎร์ดำเนิน บริเวณร้านประทีปหน้าพระอุโบสถ ลักษณะของร้านเป็นสี่เหลี่ยมทำด้วยไม้ไผ่สูงประมาณ 1 เมตร พื้นร้านจะสานเป็นตาสี่เหลี่ยมแซมด้วยกาบกล้วย เสาแต่ละต้นถูกประดับประดาด้วยต้นกล้วย ต้นอ้อย ตันกระธูป และได้้ำมัน ในตอนกลางคืนจะมีการแสดงฟ้อนรำ การละเล่นของแต่ละหมู่บ้าน ควบคู่ไปกับ การจุดกระธูปบูชาพระรัตนตรัยเป็นเวลา 3 คืน ได้แก่ คืน 14 ค่ำ ชาวบ้านเรียกว่า จุดได้น้ำมันน้อย คืน 15 ค่ำ เรียกว่า จุดได้น้ำมันใหญ่ และคืนข้างแรม 1 ค่ำ เรียกว่า ได้น้ำมันล้างประทีป ตันกระธูปทุกต้น จะได้นำไปถวายวัดในพื้นที่ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ เนื่องในวันออกพรรษา ของทุกปี เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น)

ในปัจจุบัน อำเภอหนองบัวแดง ได้จัดประเพณีบุญกระธูปออกพรรษา โดยได้จัดทำกระธูปสูงเสียดฟ้า ความสูง ๗ เมตร จำนวน ๙ ต้น เพื่อถวายพุทธบูชาแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยความสูง ๗ เมตร หมายถึง วันประจักษ์วันเกิดของพุทธศาสนิกชน (วันจันทร์ อังคาร ฯลฯ) จำนวน ๙ ต้น หมายถึง ดาวนพเคราะห์ เป็นดาวประจำดวงเกิดของพุทธศาสนิกชน (ดาวศุกร์ พระเกศ ฯลฯ) โดยจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ บริเวณสนามหน้าที่ว่าการอำเภอหนองบัวแดง ซึ่งในการจัดงานครั้งนี้เป็นไปอย่างอลังการ โดยจัดให้มีการแสดงมินิไลท์ แอนด์ ซาวนด์ ในชุด “ตำนานกระธูปหนองบัวแดง” โดยมีการแสดงจำนวน ๒ ชุด คือ ชุดรำถวายตันกระธูป และ เจ้าพ่อพญาแล ซึ่งจะมีนางรำ ซึ่งเป็นพี่น้องประชาชนชาวอำเภอหนองบัวแดง จำนวน ๕๕๐ คน เป็นผู้แสดง และ ชุดบูชาองค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีผู้แสดง จำนวน ๕๐ คน โดยทั้ง ๒ ชุด จะแสดงประกอบกันและมีพิธีการอัญเชิญกระธูป เพื่อจะจุดถวายเป็นพุทธบูชา

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ สร้างความสามัคคีในชุมชน และเป็นอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ และยังมีการแสดงของดีหนองบัวแดง โครงการแก้มนี้ แก้มจน มีการนำเทคโนโลยีประหยัดน้ำมัน (ลดประมาณ ๑๐-๓๐%) และ การทำเกษตรก้าวหน้าที่ไม่ใช่สารเคมี มีสินค้า OTOP การออกร้านหรรษาภาษาชาด การเดินแบบผ้าฝ้าย ผ้าไหม เพื่อเป็นส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่

5. รูปแบบ วิธีการ ของกิจกรรมประเพณีที่จัด

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบดั้งเดิม

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิม และ ภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบปรับปรุงยุค(ถ้ามี)

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่ปรับปรุงยุค และ ภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

6. การจัดงานเป็นประจำทุกปี

เริ่ม วันที่ - ตุลาคม ถึง วันที่ - พฤศจิกายน

7. งบประมาณที่ใช้

ได้รับงบประมาณจาก

7.1 หน่วยงาน/องค์กร (หลัก)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวนเงิน

7.2 อื่น ๆ

จำนวนเงิน

8. จำนวนคนที่ร่วมงานประเพณี(ในปีที่ผ่านมา)

๕๐,๐๐๐

9. ผู้จัด

9.1 หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ปกครองอำเภอหนองบัวแดง

9.2 ชื่อ – สกุล (เลขานุการคณะกรรมการจัดงาน)

นายสุนา วงศ์ละคร

ที่อยู่

ที่ว่าการอำเภอหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

โทรศัพท์ 044 - 872123 โทรสาร

9.3 หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน ที่ร่วมจัด

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในอำเภอหนองบัวแดง และทุกภาคส่วนราชการ

10. การสร้างงานและรายได้

10.1 มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดง สถิติและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ

(ระบุเหตุผล)

10.2 การสร้างงานและรายได้ (ต่อครอบครัว/ชุมชน)

11. ผู้เรียบเรียงข้อมูล/ ผู้บันทึกข้อมูล/ รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรากวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้อง
ของข้อมูล

ผู้เรียบเรียงข้อมูล

ตำแหน่ง

วัน/เดือน/ปี ที่เรียบเรียงข้อมูล วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 25

ผู้บันทึกข้อมูล

ตำแหน่ง

รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรากวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

1.

ตำแหน่ง

2.

ตำแหน่ง

3.

ตำแหน่ง

ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ

ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัด

วัน/เดือน/ปี ที่อนุมัติ วันที่ เดือน ปี พ.ศ. 25